

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

21 De Logitimatorum iure in hæreditate Paterna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

id est, spirituum immundorum tentamenta vin cer e valeamus. Nullus autem his diebus vestimentis pretiosis induatur, quia in sacco & cinere lugere debemus, prohibeantur ebrietates, & comestiones, quae sunt in vulgari plebe. Nemo ibi equitare praesumat, sed discalciatis pedibus omnes incedat. Nequaquam muliercula choros ducant, sed omnes in commune Kyrie Eleyson decantent, & cum cōtitione cordis Dei misericordiam exorent pro peccatis, pro pace, pro peste, pro conseruatione frugum, & pro ceteris necessitatibus. Dies enim sunt abstinentiae, non latitiae. Hęc apud Burchardum, quae apud Gratianum, & in libro conciliorum breuiter nimis referuntur, tamen illic concilii Aurelianensis definitio explicetur, quae memoria veteris instituti hanc celebritatem renouauit, cuius origo Mamerco Viennensi praesuli, etiam à Guaguino tribuitur lib. 1. de gestis Francorum paulo ante Clodouxi Regis primi obitum, anno Domini fere 514. Sed & author Michrologi asseuerat, minores Litanias, eadēque triduanas à Mamerco Viennensi Episcopo institutas fuisse: Maiorem vero Litaniam à Beato Gregorio Pontifice Maximo pro ipsius tēporis pestilentia, viturque testimonio ipsius Gregorii in epistola ad Ioannem Rauentatam Episcopum, idem tradit Rupertus Abbas lib. 9. de diuinis offic. cap. 5. quibus adde eundē diuum Gregorium lib. 11. epist. c. 2. & lib. 4. Epist. 45. & lib. 2. in prin. & Ioan. Diaconum in eius vita, c. 41. & sequentibus, lib. 1. Hoc vero ieiunium moribus sublatum est, quamuis his diebus ab esu carnum abstinemus, saltem feria secunda & quarta, iuxta cuiuslibet provincie consuetudinem. [De his vero litanis actum est in Concilio Toletano 1. c. 33. tit. de cōs. & cōs. c. 7.] De his vero rogationibus legendus erit Lopus allegar. 90. An tunc iudicia exerceri possint, & de alia quaestione Fel. in c. dilectus. co l. vlt. de offic. ord.

Est igitur, vt tractatum illum absoluamus in summa ieiunium ecclesiasticum: abstinentia, quihosdam legibus salutis spiritualis, & religionis causa iure Pontificio praescripta.

CAPVT XXI.

Ius succedendi ex testamento, & ab intestato, quod plerunque filiis illegitimis à principe conceditur, an includat ius succedendi contra testamentum

S V M M A R I A.

- 1 Filius naturalis, aut illegitimus, qui habet ex principis concessione ius succedendi ex testamento. Et ab intestato, poterit agere contra patris testamentum, secundum quosdam.
- 2 Tria haec, ius succedendi ex testamento, ius succedendi ab intestato, ius agendi contra testamentum, diuersa ac distincta esse, probatur.
- 3 Rursus probatur, ex propria verborum significatione, non dari ius agendi contra testamentum patris, ex sola concessione succedendi ex testamento, Et ab intestato.

Requenter in his rescriptis, quibus filiis illegitimis à principe aliquot privilegia conceduntur, hęc clausula scribitur, tibi que concedimus ius succedendi patri tuo ex testamento, & ab intestato, solerque controuerti, an ex hac concessione, si pater fecerit testamentum, in quo filius legitimus verbis praescriptis fuerit praeteritus, aut legitima bonorum parte priuatus, aliquo uero onere quo ad eam grauatus, possit contra testamentum agere. Et Fortassis videbitur quibusdam questio ista vel inutilis, vel disputatione indigna ex eo, quod filius legitimus rescripto principis possit iure ipsius legitimationis agere contra patris testamentum, quod equidem verum est regulariter, sicuti & in quartum decretalium, vbi de legitimationibus tractauimus, traditum à nobis est, idque modo concedimus iure probari & tamen de eo quaeritur, an filius legitimus, qui alioqui agere non potest contra patris testamentum, vel quia legitimitas perfecta non est vel ex eo, quod ob aliam causam iure ordinario ea actio ei non comperat, possit ex interpretatione verborum, quae sub praedicta clausula continentur, & ex eorum vi, ac potestate aduersus patris testamentum actionem in iudiciū deducere. Qua in quaestione fatemur plane ex ea clausula hoc ius agendi minime tolli. si id alioqui comperat filio. Sed & ex vi significationis per ea verba hoc ius filio cō-

cedi à principe, & concessum cēseri, existimat fortassis 18. part. 3. sed Bald. in c. de causis. nu. 34. de offi. deleg. gl. Accur. lib. 1. alii ab eo citati minime quest. istam explicarunt, sed de iure responderunt generaliter, filio legitimo competere ius agendi contra patris testamentum ex iuris quidem determinatione, non ex praedicta clausula significatione, sed ex clausula idem esse respondendum aliquot rationibus probari videtur. Et primo iure etenim cui nullum alium concessio genus constituit, in est, quam ex testamento, vel ab intestato. I. imperialis. §. presentis. C. de nupt. no. in l. 1. ff. de imp. in l. cum antiquiorib. C. de iure delib. & successio aduersus testamentum includitur sub successione ab intestato, sicuti dicitur ex Iurisconsulto in l. 1. ff. de bo. poss. contra tab. rursum dicitur comprehenditur ac dicitur esse ex testamento. §. suum in inf. de bon. poss. igitur cum filius legitimus ad succedendum patri ex testamento, & ab intestato, ex propria horum verborum significatione, etiam si aliunde nihil petamus, poterit patri succedere ex testamento, & ab intestato, & contra eius testamentum, ad omne nempe successionem legitimam cēseri debet, quae iure civili filius datur. Secundo concessio plurimum coadiuuatur ex tex. in auih. quib. mod. an. eff. su. §. Et quoniam varie. & in d. l. imperialis. §. presentis. cum qua. de natur. l. in auth. de nupt. incest. §. adhibetur. & §. quib. in d. de her. ab intest. de fer. Quibus in locis, filiis puib. datur ius succedendi ex testamento, & ab intestato quibus idem competit ius agendi contra paterna testamenta. Tertio hinc opinionio suffragatur Ialoni responsum, in inquam in 200. 2. col. 4. vers. pro. praedictorum. scribit de huius clausula interpretatione diligenter agens, duplicem esse successionem ex testamento, quarum prior ea dicitur, quae secundum testatoris voluntatem contingit, quoties scriptus haeres hereditatem capit, posterior est, vbi aduersus testamentum querela, vel ius dicendi nullum admittitur, aliterque succedat testatori, quam ipse voluerit, imo contra eius voluntatem. Atque dicitur nihilominus successio ex testamento, quae nullquam admittitur, nisi factio testamento, quod tenet in l. vlt. C. vnde leg. subdit idem Ialon. tridem esse duplicem successionem ab intestato, vna quidem est eo auctore, quae contingit ex tacita voluntate illius, cui succeditur, & qui nullo modo testamento viuis est ad eius hereditatem vocare illi successores & heredes, qui iure, & Legibus ad intestatorum hereditatem vocantur. l. consueuntur. ff. de iure cod. ci. Altero vero, cum filius agit aduersus voluntatem patris intestati querela inofficiosa donationis ad rescindendas inoffic. oia patris donationes, iuxta ea, quae de inofficiosis donationibus statuta sunt. hęc Ialon, cuius testimonio illud constat, successio ex testamento includere etiam successionem illam quae contra testamentum lege datur.

Ceterum hac in re miror profecto quorundam ingenia iudicium; ex eo potissimum, quod facillime propriam dictionum significationem euertere pro nihilo tentant, modo ex quacunque verborum significatione possint, quae seculi in animo conceperunt, ex aliquo Iuriconsul. locis deducere. Nam si propriam interpretationem sequamur, successio ex testamento tantum erit, ac dici poterit quae conuenit iuxta voluntatem testatoris, ab his quae in testamento scripta sunt legitime deductam. Quod si contingat, testamento illorupto, vel iniusto, vel inofficioso alium admitti ad testatoris hereditatem, vel aliter quam ab ipso scriptum fuerit, non est ista successio dicenda ex testamento, cum detur contra ipsum, siquidem ex testamento non aliter succedendum, quam ex voluntate testatoris, argum. deducto à Iuriconsul. in l. 1. ff. de i. testam. Successio vero ab intestato tunc obtinet, cum quis nullo facto testamento decessit, aut factio testamentum quod ius non admittit. Constat equidem hoc dicerem ex Iustiniani institutionibus in prin. de hered. quae ab intestato defer. & illic Theophilo deinde tria haec esse admodum diuersa constat, succedere ex testamento, succedere ab intestato, & agere contra testamentum. Nam licet filius adoptiuus succedendi ius habeat ex testamento, & ab intestato, non tamen habet ius agendi contra patris adoptiuus testamentum. l. cum in adoptiu. §. sed nec ad aruitulum. C. de adopt. Fratres etiam succedunt fratribus ex testamento, & ab intestato, non tamen agunt contra testamentum: l. fratres. C. de iust. iust. eodem argumentatio constat ex auih. quib. mod. nat. ff. si. §. si quis verborum. Ex quo curiali intestato succedit curia, & sicus, non tamen contra eius testamentum. Tertio hac tria dictionum debent

debere, & diuersa esse, asseuerant Ro. in l. v. liberis. 2. & 3. col. C. de colla. & Soc. in rub. ff. de li. & posth. n. 8. Quarto hanc posterio- rem opinionem, qua constanter asseueramus, sub his ver- rem opinionem, qua constanter asseueramus, sub his ver- bis, ex testamento, & ab intestato, minime contineri suc- cessionem contra testamentum, etiam in legitimationum re- scriptis, expressim probarunt Alex. cons. 30. lib. 4. in ratio- ne quam assignat scribens, aliud esse agere contra testamē- tum, aliud succedere ex testamento, aliud succedere ab in- testato, Soc. cons. 212. lib. 2. col. 3. vers. 6. hoc idem & Ludou. Go- zae. cons. 48. 2. 21. & 22. qui primo, hanc interpretationem ho- rum verborum, quam ego probaui, tradidit, & postea subdit, legitimum illum de cuius iure in eodem responso tractat agere posse contra testamentum patris. Non ex hac clausu- la, nec ex eius vi, ac potestate, sed ex aliis ipsius legitimo- nis amplissimis verbis, ex quib. & quia legitimitio illa ple- ne facta fuit, atque ideo multa habet ex iure privilegia, pro- prium responsum Goza confirmat adiciens, quod si huic clausula ex testamento, & ab intestato, foret adiecta dicto, tantum, vel ei similis, non posset legitimo dari successio contra testamentum patris, nec ius aduersus illum agendi. Quo fit, vt hac verba minime continent ius agendi con- tra testamentum, quia si id continerent, etiam in legitima- tionibus non admitterent eam significationem per dictio- nem, tantum, & ei similes, quae dubio procul non tollunt si- gnificationem illorū verborum, quibus adiunguntur, illam extendere solent ad similia. l. ob se alienum tantum. C. de pre- diis iuris. & in clem. exiui. §. cumque autem natura. de verb. significat.

Non obertunt huic sententię, que in prioris opinionis pro- bationem adduximus, primum etenim opinio Grego. Lo- pez potius respondiisse iuxta communē illam ab omnibus que receptam asserionem, qua dicitur filio legitimo plea- na legitimatione competere ius succedendi, & agendi contra patris testamentum, quam secundum rigorem ho- rum verborum, ex quibus clausula ista, de qua disputamus, concipitur. Vnde doctissimi viri autoritas parum nostram conuellit opinionem.

Id vero, quod probare conabamur, scilicet non esse iure aliam successionem, quam ex testamento, & ab intestato, id verum est, nec negari poterit, nihilominus ius agendi con- tra testamentum, nec esse successionem ex testamento, nec ab intestato, & si aliquid istorum esset, nō equidem erit eo modo, vt necessario ita illic continetur, quod concessio iure succedendi, vel ab intestato, vel ex testamento ei cui alioqui negatum legibus erat, concessum itidem censeatur ius agendi contra testamentum. Etenim postquam quis iure egerit aduersus testamentum, & in ea actione obtinuerit, tunc constabit successionem defuncti delatam esse suc- cessoribus ab intestato, iuxta dispositionem illam que tra- ditur in l. filia dotem. & in l. v. liberis. Cod. de colla. per Alber. Brun- in rub. de statuti exclud. sem. arr. 10. que. 3. & 4. quidquid enim sit de illa controuersia an bonorum possessio contra tabulas ante aditam hereditatem, vel post in iudicium deducta, de- ducat successionem ad causam intestati, illud mihi videor iure asseuerare posse, possessionem bonorum contra tabu- las ideo dici à Iustiniano in §. sum autem. inst. de bon. poss. esse ex testamento, non quod tunc ex testamento succedatur, id etenim satis absurdum est, sed quia ad eius vsum præmitti- tur testamentum, quod ex ea rumpi debet iure pratorio, quasi dixerit Imperator, hanc bonorum possessionem non aliter dari, quam facto testamento, nec tamen ex ea succe- ditur, sed testamentum rescinditur, ab eaque ex occasione præritur & aperitur successionis via eademque ab intesta- to. l. v. liberis. cum his, quæ Bar. not. in l. illud. ff. de bon. poss. contra tab. tametsi quia facto testamento decessit defunctus, etiam illud rescindatur, iure tamen pratorio, pura propriaque; inte- stati succeditur, siquidem testator testamentum fecit iure ciuili validum, quamuis quo ad effectum intestato illi suc- cedatur, cum testamentum fuerit pratorio iure rescissum, sicutandem Iurifcon. in l. filium. §. leg. ff. de bon. poss. contra tab. hanc successionem, quæ datur contra tab. bon. poss. ab intest. nom. Cui accedit, quod qui ita succedit, auocat hereditatē ab herede scripto. l. emancipati. in prin. ff. de bon. poss. contra tab. Fit igitur, aliud esse ius succedendi ex testamento, vel ab intesta- to, aliud ius agendi contra testamentum, ex hoc siquidē vltimo iure testamentum rescinditur, ex altero succeditur. Quod satis erit ad primam contrarię opinionis rationem conuellendam. Nam etiam si præmittatur actio contra te- stamentum plerunque ad apericiendam viam successionis

ab in testato, non ex hac actio ipsa est successio ab inte- stato, nec includitur necessario in ipso iure succedendi ab intestato, cum id possit competere absque iure agendi ad- uersus testamentum.

Secunda ratio, qua vtebamur ad priorem opinione probandam, parum profecto vrget. Nam licet filius per sequens matrimonium legitimatis, & per rescriptum principis, atq; in his similib. detur ius agendi contra patris testamentum, non competit ea actio ex eo, quod illi iure sint successores ex testamento, & ab intestato, sed quia ius ciuile illis filiis plena iura filiorum legitimorum concessit, tunc enim ex iuris ciuili amplissima concessione, & indulgentia filij a- lioqui à natiuitate illegitimi admittuntur contra patris tes- tamentum, non tamen ex vi ac potestate illorum verborū quibus eis datur successio ex testamento, & ab intestato.

Tertia ratio ex Iasonis responso deducta tollitur, quo ad eius priorem partem ex his, quæ paulo ante probauimus & idem Iason sensit, siquidem vbi agitur contra testamen- tū, dicitur improprie successio ex testamento in hunc sensu, quia non aliter potest ea actio deduci, quam facto tes- tamento, & eo quod id præmittitur factum appellatur ea successio ex testamento, non tamen vere succeditur ex tes- tamento, id est, ex voluntate testatoris, imo tractatur de eius voluntate rescindenda, & testamento rumpendo, eritq; quo ad effectum successio tunc ab intestato. Posterior autē pars non satis constat, quia etiam facto testamento potest contingere, & dari querela contra donationes inofficiosas ad earum rescissionem, tamen tunc filius illa bona iure portionis legitime quæ sibi debetur rescissis donationibus obtineat, quasi ex causa intestati. Sic sane, vt & hoc iterum repetam, ego existimo distinguendum esse ius agendi siue contra testamentum, siue contra donationes inofficiosas iure succedendi, priori etenim preparatur via succedendi, posteriori vero succeditur.

Quibus diligenter ex propria dictionum significatione ob- seruatis, apparet, verba hæc ex testamento, & ab intestato hanc interpretationem admittere, vt ex testamento succe- datur secundum voluntatem testatoris ab ipso scripto tes- tamento, vel ab eius vltima voluntate deductam, ab intesta- to vero quoties defunctus vel is, de cuius hereditate agi- tur, nullum fecit testamentum, vel quod fecit, non fuit iure validum. Hinc denique deducitur, quod si filius naturalis, vel alioqui illegitimus, rescripto principis dispensationem obtineat, vel ius consequatur succedendi patri ab intestato non poterit is contra patris testamentum agere, quemad- modum Ias. aduersus Pau. de Cast. eleganter probat in rub. ff. de libe. & posth. num. 5. & 13.

CAPVT XXII.

Vnde originem habuerit dictio, Missa, qua pro summo sacrificio authores Ecclesia- stici vtuntur

Vocem istam, qua significamus passim summum sacri- ficium, in quo adhibita oblatione verum Christi cor- pus consecratur, & vltus sacramenti perficitur, latinam esse, quidam ex eo existimarunt, quod ea dictione vsi fuerint Theologi, qui Latine, & eleganter eius professionis studia attingerunt. Sed & eadem dictione vtitur Alex. Pontif. Max. eius nominis I. & à Petro VI. in epist. In sacramentorum, in- eius nominis I. & à Petro VI. in epist. In sacramentorum, in- quit oblationibus quæ inter missarum solennia offeruntur passio domini miscenda est, vt eius, cuius corpus & sanguis conficitur, passio celebretur, vt repulsis opinionibus super- stitionum, panis tantum, & vinum aqua permixtum in sa- crificio offerantur. Hæc Alexander, quæ Gratian. refert de consec. de dist. 2. ca. in sacramentorum, quod est vltius distinctionis primum, multa tamen omittit, quæ nos retulimus ex ipsius Alex. epistola, & tradit diligenti- us Burchard, lib. 3. c. 45. post Alex. Sixtus I. qui eidem sacrosit, auctore Damaso, insti- tuit, vt sacerdote incipiente actionem missarum, à populo cātaretur, Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Huius verbi eam quidam arbitrantur esse rationem, quod missa accipiatur pro missione, quasi peracto sacri- ficio dimittatur populus, cum Diaconus ait: Ite missa est, ite missio est. Cui equidem interpretationi suffragatur, quod